

ESTOŃSKI CIT

Aspekty księgowo i podatkowe

Patrycja Kubiesa

WYDANIE **2**

ESTOŃSKI CIT

Aspekty księgowe i podatkowe

Patrycja Kubiesa

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

2

Stan prawny na 1 grudnia 2024 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Kinga Zajęc

Opracowanie redakcyjne
Trzy kropki Joanna Maż

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2025

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluger.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie.....	11
Rozdział 1	
Wejście w system estońskiego CIT	13
1.1. Zaczynamy przygodę z estońskim CIT, czyli warunki wejścia i utrzymania systemu estońskiego CIT	13
1.1.1. Uwagi wstępne.....	13
1.1.2. Kryterium przychodów pasywnych	14
1.1.3. Kryterium zatrudnienia.....	31
1.1.4. Kryterium formy prawnej.....	42
1.1.5. Kryterium posiadania udziałów	44
1.1.6. Kryterium prowadzenia ksiąg rachunkowych na podstawie ustawy o rachunkowości.....	47
1.1.7. Zawiadomienie o wyborze opodatkowania ryczałtem.....	48
1.1.8. Wyłączenia z możliwości wejścia w system ryczałtu	50
1.1.8.1. Uwagi wstępne	50
1.1.8.2. Przedsiębiorstwa finansowe	52
1.1.8.3. Instytucje pożyczkowe.....	54
1.1.8.4. Podmioty strefowe.....	54
1.1.8.5. Podatnicy w trakcie zamykania działalności.....	56

1.1.8.6. Podatnicy powstałi w wyniku połączeń, podziałów lub wnoszenia wkładów a system estoński	57
1.2. Ustalenie statusu małego podatnika	63
1.3. Ustalenie statusu podatnika rozpoczynającego działalność.....	65
 Rozdział 2	
Obowiązki dokumentacyjne w estońskim CIT	71
2.1. Przygotowanie dokumentacji i ksiąg na wejściu w ryczałt.....	71
2.2. Rozliczenie strat przed wejściem w ryczałt	74
2.3. Rozliczenie dochodu z przekształcenia.....	79
2.4. Przygotowanie korekty wstępnej (informacja o przychodach i kosztach).....	85
2.5. Złożenie CIT-8 za rok poprzedzający wejście w system	95
2.6. Prezentacja sprawozdania finansowego za rok poprzedzający wejście w system ryczałtu oraz wyodrębnienie w kapitałach	96
2.7. Przygotowanie planu kont i polityki rachunkowości	98
2.8. Prezentacje podatku od korekty wstępnej w księgach spółki.....	107
2.9. OSW-RD.....	108
2.10. Podsumowanie sprawozdawczości w przypadku wejścia w ryczałt w czasie trwającego roku lub od początku roku.....	111
 Rozdział 3	
Opodatkowanie ryczałtem	117
3.1. Podstawy opodatkowania ryczałtem	117
3.1.1. Uwagi ogólne	117
3.1.2. Dochód z podzielonego zysku.....	119
3.1.3. Ukryte zyski.....	122
3.1.4. Wydatki niezwiązane z prowadzoną działalnością gospodarczą	139
3.1.5. Dochód z nieujawnionych operacji gospodarczych	144

3.1.6. Restrukturyzacje w trakcie stosowania ryczałtu.....	147
3.1.7. Rozdysponowany dochód	147
3.2. Terminy płatności podatku	148
3.2.1. Uwagi ogólne	148
3.2.2. Dochód z podzielonego zysku.....	150
3.2.3. Ukryte zyski i wydatki niezwiązane z działalnością gospodarczą	150
3.2.4. Dochód z nieujawnionych operacji gospodarczych	154
3.2.5. Restrukturyzacje w trakcie stosowania opodatkowania ryczałtem.....	155
3.2.6. Rozdysponowany dochód	155
3.3. Stawka podatku	156
3.3.1. Stawki podatku w ryczałcie od dochodów spółek	156
3.3.2. Status małego podatnika i podatnika rozpoczynającego działalność a stawka podatku.....	157
3.3.3. Stawka podatku w przypadku wyjścia z systemu w kontekście rozdysponowanego dochodu	159
3.4. Świadczenia z podmiotami powiązanymi.....	160
3.4.1. Uwagi ogólne	160
3.4.2. Pożyczka od podmiotu powiązanego lub do podmiotu powiązanego	161
3.4.3. Wynajem od podmiotu powiązanego.....	163
3.4.4. Nabycie usług lub towarów od podmiotu powiązanego	166
3.4.5. Ceny transferowe a estoński CIT	169

Rozdział 4

Ulgi i inne preferencje a estoński CIT	171
4.1. Podatek minimalny.....	171
4.2. Podatek od przychodów z budynków.....	172
4.3. IP BOX	172
4.4. Podatek od przerzuconych dochodów	172
4.5. Ulgi na innowacyjność.....	174
4.6. Ulga na złe długie.....	174

Rozdział 5

Dywidendy	177
5.1. Wypłata dywidendy z okresu sprzed wejścia w system ryczałtu od dochodów spółek.....	177
5.2. Wypłata dywidendy z okresu ryczałtu od dochodów spółek	178
5.3. Wypłata zaliczki na poczet dywidendy	185
5.4. Dywidenda z okresu ryczałtu od dochodów spółek wypłacona po wyjściu z systemu	187

Rozdział 6**Utrata prawa do opodatkowania ryczałtem**

od dochodów spółek	189
6.1. Wprowadzenie	189
6.2. Dobrowolne wyjście z systemu	190
6.3. Powody utraty prawa do opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek	190
6.4. Automatyczne przedłużenie okresu stosowania ryczałtu	196
6.5. Konsekwencje utraty prawa do opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek.....	197
6.6. Możliwość ponownego wejścia w system ryczałtu od dochodów spółek	198

Rozdział 7

Powrót do ksiąg w klasycznym CIT	199
7.1. Rezerwy, odpisy i rozliczenia międzyokresowe.....	199
7.2. Amortyzacja środków trwałych.....	201

Rozdział 8

Porównanie opłacalności w estońskim i klasycznym CIT	203
8.1. Spółka z o.o. w estońskim i klasycznym CIT	203
8.2. Spółka komandytowa w estońskim i klasycznym CIT.....	204
8.3. Odroczenie opodatkowania w estońskim i klasycznym CIT	208
Podsumowanie	211

WPROWADZENIE

Od 2021 r. przedsiębiorcy w Polsce mają możliwość skorzystania z nowego systemu opodatkowania, jakim jest ryczałt od dochodów spółek, powszechnie znany jako „estoński CIT”. Jest to innowacyjne podejście do rozliczeń podatkowych, które zostało wprowadzone z myślą o ułatwieniu prowadzenia działalności gospodarczej oraz wsparciu finansowym firm, zwłaszcza w zakresie reinwestycji zysków. W założeniu estoński CIT ma na celu poprawę płynności finansowej przedsiębiorstw, a także promowanie inwestycji w rozwój biznesu, poprzez odroczenie momentu, w którym powstaje obowiązek podatkowy.

Główną ideą tego systemu jest opodatkowanie zysków spółki dopiero w momencie ich faktycznej dystrybucji, czyli wypłaty dywidend wspólnikom. Dopóki zyski są reinwestowane w firmie, a nie wypłacane wspólnikom, przedsiębiorstwo nie jest obciążone podatkiem dochodowym. Takie podejście pozwala firmom na swobodniejsze dysponowanie wypracowanymi środkami, co w założeniu powinno sprzyjać zwiększeniu nakładów na rozwój działalności, inwestycje w nowe technologie, innowacje czy ekspansję na rynki zagraniczne.

Estoński CIT szybko zyskał popularność wśród przedsiębiorców prowadzących działalność w formie spółek prawa handlowego, jednakże jego wybór wiąże się z pewnymi wyzwaniem i ryzykami. Przedsiębiorcy, którzy zdecydują się na ten model opodatkowania, muszą spełnić określone warunki wejścia do systemu, a także unikać sytuacji, które mogłyby prowadzić do wyłączenia z niego. Ważnym aspektem jest również przestrzeganie szeregu obowiązków formalnych, których

Rozdział 1

WEJŚCIE W SYSTEM ESTOŃSKIEGO CIT

1.1. Zaczynamy przygodę z estońskim CIT, czyli warunki wejścia i utrzymania systemu estońskiego CIT

1.1.1. Uwagi wstępne

Ryczałt od dochodów spółek od momentu jego pojawienia się w polskich przepisach prawa podatkowego przedstawiany był przez Ministerstwo Finansów jako mechanizm, który skierowany jest przede wszystkim do podmiotów inwestujących i rozwijających się. W swoim exposé z 19.11.2019 r. dla najmniejszych przedsiębiorców premier Mateusz Morawiecki zapowiadał, że rozwiązanie ryczałtu od dochodów spółek, czyli tzw. estońskiego CIT, ma stanowić wsparcie w przypadku reinwestycji zysku, a także zdecydowane uproszczenie w zakresie dostępu do finansowania tych firm. Skorzystanie z ryczałtu od dochodów spółek przeznaczone jest jedynie dla podatników podatku dochodowego od osób prawnych, jednak konieczne jest przy tym spełnienie określonych warunków, co powoduje, że nie każda spółka opodatkowana podatkiem dochodowym od osób prawnych może z tego rozwiązania skorzystać. Opodatkowaniu ryczałtem może podlegać podatnik, który spełnia kryteria:

- 1) przychodów pasywnych;
- 2) zatrudnienia;
- 3) formy prawnej;

- 4) udziałowców;
- 5) posiadania udziałów;
- 6) prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z ustawą o rachunkowości;
- 7) zawiadomienia o wyborze opodatkowania.

Każde z powyższych kryteriów zostało omówione szczegółowo poniżej.

1.1.2. Kryterium przychodów pasywnych

Opodatkowany ryczałtem od dochodów spółek, zgodnie z art. 28j ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p., może być podatnik, który w poprzednim roku podatkowym osiąga mniej niż 50% przychodów pochodzących:

- 1) z wierzytelności;
- 2) z odsetek i pożytków od wszelkiego rodzaju pożyczek;
- 3) z części odsetkowej raty leasingowej;
- 4) z poręczeń i gwarancji;
- 5) z praw autorskich lub praw własności przemysłowej, w tym z tytułu zbycia tych praw;
- 6) ze zbycia i realizacji praw z instrumentów finansowych;
- 7) z transakcji z podmiotami powiązanymi, w przypadku gdy w związku z tymi transakcjami nie jest wytwarzana wartość dodana pod względem ekonomicznym lub wartość ta jest znikoma.

W aspekcie kryterium przychodów pasywnych należy zatem rozważyć kilka podstawowych kwestii:

- 1) określenie wartości przychodów;
- 2) ustalenie poprzedniego roku podatkowego;
- 3) wskazanie statusu podatnika;
- 4) w przypadku transakcji z podmiotami powiązanymi – ustalenie wytwarzania wartości dodanej.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że kryterium przychodowe konieczne jest do spełnienia zarówno na moment wejścia w system ryczałtu od dochodów spółek, jak i przez cały okres trwania tego opodatkowania. W sytuacji, gdy nie zostanie spełnione w ostatnim

roku bycia w systemie ryczałtu od dochodów spółek, spowoduje, że podatnik nie będzie mógł korzystać z systemu ryczałtu od dochodów spółek w kolejnym okresie.

Przykład 1

Spółka ABC od 1.01.2022 r. wybrała opodatkowanie ryczałtem od dochodów spółek. Za rok 2021 spełniała kryterium przychodów pasywnych. Spółka w okresie opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek analizuje na bieżąco, czy spełnia kryterium przychodów pasywnych. Wynika z tego, że:

Za cały rok 2022 spółka nie przekroczyła 50% przychodów pasywnych.

Za cały rok 2023 spółka nie przekroczyła 50% przychodów pasywnych.

Za cały rok 2024 spółka nie przekroczyła 50% przychodów pasywnych.

Za cały rok 2025 spółka przekroczyła 50% przychodów pasywnych.

Z tego powodu spółka od 1.01.2026 r. nie może kontynuować opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek.

Podstawa prawna:

Art. 28j ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 28l ust. 1 pkt 3 u.p.d.o.p.

Jak wskazuje art. 28j ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p., podczas określania wartości przychodów pasywnych bierzemy pod uwagę wartość uwzględniającą kwotę należnego podatku od towarów i usług, a zatem kwotę brutto. Jednocześnie podczas analizy, czy spełniamy kryterium pozwalające na wejście w system, musimy zastanowić się, jaki to jest poprzedni rok podatkowy dla danego podatnika. W przypadku podatnika rozpoczynającego działalność (opisanego w pkt 1.3 niniejszej książki) warunek kryterium przychodów uznaje się za automatycznie spełniony w pierwszym roku podatkowym opodatkowania ryczałtem. Powyższe ułatwienie wynika z faktu, że w przeciwnym wypadku podatnik, który dopiero rozpoczyna działalność gospodarczą, nie miałby możliwości wejścia w system ryczałtu od dochodów spółek. Z kolei w przypadku podatników już działających – bierzemy pod uwagę poprzedni rok podatkowy, niezależnie od tego, ile trwał. Należy jednak podkreślić, że z uwagi na fakt, iż podatnicy mają możliwość wejścia w system ryczałtu od dochodów spółek w czasie trwającego roku podatkowego, może zdarzyć się wiele sytuacji, w których poprzedni rok podatkowy trwa np. miesiąc lub kilka miesięcy.

Przykład 2

XYZ sp. z o.o. została założona w lipcu 2023 r. Spółka od 1.01.2024 r. weszła w system ryczałtu od dochodów spółek. Poprzedni rok podatkowy spółki trwał od 1.07.2023 r. do 31.12.2023 r. W tym okresie spółka nie osiągnęła 50% przychodów pasywnych, a zatem spełnia warunek przychodów pasywnych i może wejść w system ryczałtu od dochodów spółek, jeśli realizuje także pozostałe kryteria.

Przykład 3

ABC sp. z o.o. została założona w 2013 r. Spółka funkcjonuje w ramach roku podatkowego kalendarzowego. Nowy rok podatkowy spółki rozpoczął się od 1.01.2024 r. Spółka postanowiła wejść w system ryczałtu od dochodów spółek dopiero od 1.04.2024 r. Poprzedni rok podatkowy dla spółki to okres od 1.01.2024 r. do 31.03.2024 r. Spółka powinna zatem zweryfikować, czy w okresie od 1.01.2024 r. do 31.03.2024 r. osiągnęła 50% przychodów pasywnych. Jeśli nie, to spełnia warunek przychodów pasywnych i może wejść w system ryczałtu od dochodów spółek, pod warunkiem spełnienia pozostałych kryteriów.

Przykład 4

ASZ sp. z o.o. została założona w 2021 r. Spółka funkcjonuje w ramach roku podatkowego kalendarzowego. Nowy rok podatkowy spółki rozpoczął się od 1.01.2023 r. i od tego dnia spółka postanowiła wejść w system ryczałtu od dochodów spółek. Poprzedni rok podatkowy dla spółki to okres od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r. W 2022 r. spółka osiągnęła przychód brutto (wraz z podatkiem VAT) w wysokości 25 000 000 zł, z czego 10 000 000 zł brutto (wraz z VAT) z wierzytelności. Poza wierzytelnościami spółka nie osiągnęła żadnych innych przychodów pasywnych wskazanych w art. 28j ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p. Spółka osiągnęła zatem poziom 40% przychodów pasywnych w roku poprzednim, a zatem mniej niż 50%. Kryterium przychodów pasywnych jest więc spełnione i spółka może wejść w system ryczałtu od dochodów spółek, pod warunkiem spełnienia pozostałych kryteriów.

Przykład 5

AFC sp. z o.o. została założona w 2022 r. Spółka funkcjonuje w ramach roku podatkowego kalendarzowego. Nowy rok podatkowy spółki rozpo-

czał się od 1.01.2023 r. i od tego dnia spółka postanowiła wejść w system ryczałtu od dochodów spółek. Poprzedni rok podatkowy to dla spółki okres od 1.02.2022 r. do 31.12.2022 r. W 2022 r. spółka osiągnęła przychód brutto (wraz z VAT) w wysokości 50 000 000 zł, z czego 30 000 000 zł brutto (wraz z VAT) z wierzytelności. Spółka osiągnęła zatem poziom 60% przychodów pasywnych w roku poprzednim, a zatem więcej niż 50%. Kryterium przychodów pasywnych nie zostało spełnione i spółka nie może wejść w system ryczałtu od dochodów spółek. Jeśli jednak spółka np. w roku 2023 nie przekroczy 50% przychodów pasywnych, to będzie miała możliwość wejścia w system od 1.01.2024 r.

Tematyka katalogu przychodów pasywnych jest trudna do analizy z uwagi na fakt, że pojawiają się wątpliwości w odniesieniu do niektórych z nich. Przychody pasywne w przepisach art. 28j ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p. zostały jasno określone i stanowią katalog zamknięty. Oznacza to, że w przypadku gdy podatnik osiąga inne przychody określane potocznie jako pasywne, a nie są one wskazane w art. 28j ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p., to nie powinien ich brać pod uwagę podczas ustalania wartości limitu przychodów na potrzeby spełniania kryterium przychodowego.

W interpretacji indywidualnej Dyrektora KIS z 13.06.2022 r., 0111-KDIB1-3.4010.135.2022.2.IM¹, wnioskodawca w 2021 r. uzyskał następujące przychody:

- 19 000 zł – z tytułu zbycia praw i obowiązków w spółce osobowej – spółka jawna,
- 549 145 zł – z tytułu posiadania ogółu praw i obowiązków w spółce jawnej (5%).

Wątpliwości, jakie pojawiły się u wnioskodawcy, dotyczyły tego, czy spełnia on zatem warunek przychodów pasywnych na moment wejścia w system ryczałtu od dochodów spółek, tj. od 1.01.2022 r. W ocenie wnioskodawcy przychód z tytułu zbycia praw i obowiązków w spółce jawnej nie jest przychodem wskazanym w art. 28j ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p. Dyrektor KIS nie zgodził się z wnioskodawcą, że przychód z tytułu zbycia praw i obowiązków w spółce osobowej nie jest przychodem wskazanym

---

¹ LEX nr 647187.

Ryczałt od dochodów spółek, czyli tzw. estoński CIT, to nowatorskie podejście do rozliczeń podatkowych, które ma na celu ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej i wsparcie finansowe firm, zwłaszcza w zakresie reinwestycji zysków. Głównym celem tego systemu jest wspieranie innowacyjności i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, dzięki możliwości odroczenia momentu opodatkowania i większej elastyczności w zarządzaniu finansami. Ta forma opodatkowania opiera się na wynikach bilansowych i wiąże się m.in. z:

- koniecznością odpowiedniego prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- spełnieniem określonych wymagań, aby można było z niej skorzystać,
- ustaleniem kilku podstaw opodatkowania.

Publikacja zawiera przykłady, analizy, podsumowania oraz wzory księgowania, które w prosty sposób wyjaśnia zasady stosowania przepisów o ryczałcie od dochodów spółek. Autorka uwzględniła zmiany w zakresie kryterium zatrudnienia oraz dokonała przeglądu ostatnich stanowisk Krajowej Informacji Skarbowej i orzecznictwa sądowego, które mają istotny wpływ na stosowanie estońskiego CIT w praktyce.

Prawidłowe wdrożenie estońskiego CIT i świadome podejmowanie decyzji finansowych może zwiększyć konkurencyjność firm oraz uchronić je przed problemami podatkowymi i prawnymi.

Książka jest przeznaczona dla doradców podatkowych, księgowych, pracowników biur rachunkowych, a także adwokatów, radców prawnych, sędziów i notariuszy. Będzie cennym źródłem wiedzy dla przedsiębiorców oraz menedżerów zainteresowanych wdrożeniem tego rozwiązania w swoich firmach.

Szkolenie online, prowadzone przez autorkę, jest dostępne na stronie: <https://www.profinfo.pl/materialydotatkowe>.

Patrycja Kubiesa – doradca podatkowy; członek Zarządu Małopolskiego Oddziału Krajowej Izby Doradców Podatkowych oraz Stowarzyszenia Naukowego Prawa Podatkowego; absolwentka Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie; szkoleniowiec; autorka wielu opracowań i artykułów opublikowanych w uznanych wydawnictwach w Polsce.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 179 ZŁ (W TYM 5% VAT)